

de trap nog iets aan toe en beiden begonnen koortsachtig achter de dwarrelende papieren aan te hollen.

Nadat alle paperassen verzameld waren, het koffertje weer veilig achter in de wagen lag en nadat de luitenant nog opgemerkt had dat er in de wereld mensen en hanggeraniums voorkwamen, keerde de rust weer. De luitenant startte de truck en hotsend over de in de weg liggende spoorrails ging het zaakje op weg. Net op tijd overigens, want ondertussen had men op de kade kans gezien een nieuwe rij trucks vol te proppen en de eerste wagens van deze stoet verschenen reeds om de hoek van de verste loods.

‘Als we daar ook nog op hadden moeten wachten, was ie helemaal voor elkaar geweest,’ zei de luitenant tegen de naast hem in de cabine zittende lange sergeant die door zijn kameraden met Kees was aangesproken.

Deze vond het beter maar net te doen of hij niets gehoord had: hij keek met een neutraal gezicht voor zich uit, waar de hitte trillend boven de blakende weg hing.

‘Voor ik jullie op je bestemming aflever, en dat is helemaal aan het andere einde van de stad, in Meester Cornelis, gaan we eerst nog even een bezoek aan de kantine brengen en wat drinken. Van al dat wachten is mijn lever zo droog geworden als een baksteen. Op een paar minuten komt het nu niet meer aan, laat zijn we toch al.’

Kees keek een ogenblik naar het verhitte gezicht van de blijkbaar door dorst gekwelde luitenant en antwoordde met een vaag: ‘Jaja.’

De truck draaide de havenweg af, passeerde het spoorwegstation van Tandjong en reed de lange straatweg op die naar Batavia leidde.

De weg was aan weerszijden beplant met lage bomen die een brede platte kroon hadden. Ze waren slechts schaars bebladerd en om deze tekortkoming te vergoeden, hingen ze vol felrode bloemtrossen.

Achter de truck verscheen er een wonderlijk vehikel op de weg. Het was een in harde bonte kleuren geschilderde, tot miniatuurautobusje omgebouwde kleine personenauto. Het ding zat stampvol Chinezen en leunde zo zwaar achterover dat het achterstuk over de weg leek te slepen. Op de flanken was de toepasselijke naam ‘streetdevil’ geschilderd en gezien de flexibele bewegingen die wielen, spatborden en motorkap onder het rijden maakten, had het geval kennelijk al een respectabel aantal jaren het bestaan weten te rekken. Maar ondanks dat feit alsmede de afgeladen toestand waarin het

verkeerde, bleek het apparaat nog in staat te zijn de snel rijdende truck in te halen.

De weg voerde langs het van Batavia naar zee lopende verversingskanaal. Een brede vaart met ongelooflijk smerig, chocoladebruin gekleurd water. Tot hun verwondering zagen de sergeants hoe niet alleen hele troepen naakte kinderen joelend in die smeerboel rond plasten, maar ook dat inlandse mannen en vrouwen er zich met welbehagen in stonden te wassen.

‘Ik geloof wel dat het een vreemd land is,’ merkte de achter in de truck zittende rossige sergeant op. ‘Ik bedoel,’ vervolgde hij, het dwaze van zijn opmerking inziend,’ dat het hier vreemd toegaat.’

De anderen zeiden niets terug, want zij hadden elk voorlopig genoeg aan hun eigen gedachten.

Naarmate de truck Batavia naderde, werd het drukker op de weg en toen het bebouwde gedeelte bereikt werd, ontplooidde zich geleidelijk heel het roezige oosterse stadsleven: de door elkaar krioelende Chinese taxi's, voor het merendeel van dezelfde soort en makelij als het wagentje dat hen op de Priokweg had ingehaald; het drukke, kleurrijke gewoel op de zonoverstraalde trottoirs; de overal langs de straten staande warongs² waar men de uit ikan-kering³ bestaande maaltijd kon verorberen; de honderden kakelbonte rijen inlanders, op hun hurken zittend en hun uit nassi-poeti- samma- geverfde betja's⁴ die ieder zich voordoend gaatje in het verkeer onmiddellijk en feilloos wisten op te vullen en de grote militaire trucks die als logge dieren hun weg door al dat gekrioel heen zochten.

Ergens op de Noordwijkboulevard stopte de kleine truck. De luitenant steeg uit, liep naar achteren en riep tegen de jongens dat ze, als ze iets te drinken wilden hebben, maar even mee moesten gaan. Gevolgd door zijn aanhang stapte hij af op de ingang van een groot witgepleisterd gebouw, waar op de gevel ‘Nederlandse Militaire Cantine’ geschilderd stond.

Binnen was het rustig en de koelte die er heerste, deed weldadig aan. Er stonden talloze makkelijke rotan stoelen, zes bij zes geschikt om ronde tafeltjes waarover vrolijk gebloemde kleedjes waren gelegd. Aan het plafond bevestigde ventilators hielden de lucht voortdurend in een lichte beweging, wat

² Kraampjes waar drank en eetwaren te koop zijn

³ Witte rijst met gedroogde vis

⁴ Driewielige fietskar waarmee personen vervoerd kunnen worden

aangenaam aanded.

De luitenant koos een tafeltje uit dat aan de straatzijde lag, liet zich steunend in een stoel vallen en begon naarstig in zijn zakken naar sigaretten te zoeken. Toen hij uiteindelijk een pakje opgediept had, werd hem reeds door een van de jongens een tinnetje met rokertjes onder de neus gehouden. De luitenant keek eens kritisch naar het merk en zei, terwijl hij er met zorg een-tje uitkoos: 'Zo'n goeie mag ik niet afslaan van m'n moeder.'

'Dat was het enige wat er goed was op het troepenschip,' lichtte de eigenaar van het tinnetje toe. 'De sigaretten die er verstrekt werden, waren prima. De rest stelde niets voor.'

Terwijl ze allen opstaken, verscheen er een buigende inlander, die, hoewel barrevoets, er netjes gekleed uitzag en een smetteloos wit baadje droeg. De luitenant riep iets tegen hem in het Maleis en begon daarna een gesprek met Kees over de oorzaak van het lange wachten op de kade. Kees schoof enige keren onrustig op zijn stoel heen en weer, alsof hij niet makkelijk zat, trok eens fel aan zijn sigaret en begon toen op een omstandige manier uit te leggen hoe alles zich had toegedragen.

Doordat de vijf sergeants tot de luchtstrijdkrachten behoorden en er verder uitsluitend infanterieonderdelen aan boord waren, die, uiteraard, elk in eigen compagnieën debarkeerden, had de commanderend officier van het troepenschip het vijftal toegestaan om op eigen gelegenheid te debarkeren. Hij had een telegram naar het H.K.M.L.⁵ in Batavia verzonden over deze kwestie en bericht terug ontvangen dat er op de dag van aankomst iemand van het hoofdkwartier op de kade aanwezig zou zijn om hen af te halen.

Vroeg op de morgen, toen het schip goed en wel vastlag, was de lange Kees, die in Holland als oudste in rang over het vijftal aangewezen was, de kade op gegaan om naar de afhaler te zoeken. De hiertoe uitgestuurde luitenant echter was op zijn beurt aan boord van het schip geklommen om naar zijn pupillen te zoeken. Hiermee waren de moeilijkheden begonnen, want toen de luitenant na veel vragen en speuren uiteindelijk de vier overgebleven sergeants had gevonden, was de debarkatie van de infanteristen reeds in volle gang en was de val-reep nog slechts toegankelijk voor de leden van een bepaalde compagnie, zodat er gewacht moest worden tot dat hele onderdeel van boord was.

⁵ Hoofdkwartier Militaire Luchtvaart